

Korčok Péter

Apropó, Tokyo!

Egy ambíciók nélküli fiatal lány egy kafkai fordulattal hasznossá teszi magát, a csatornalény amilyen rejtelmesen felbukkan, olyan titokzatosan távozik is, egy modern remete életét pedig gyökeresen megváltoztatja a szerelem. Tanulságos történetek, vicces, de nem komolytalan köntösben. Tokióban ilyenek is megtörténnek. Tudod, olyan nem mindig valószínű dolgok.

A 2008-ban vászonra kerülő *Tokyo!* három rendező, Michel Gondry, Leos Carax és Joon-Ho Bong egy-egy kisfilmjéből áll össze. Három rendező egy városban három történettel. Egyik hozza magával, a másik merít s átír, a harmadik ott találja.

Gondry végzi a kezdőrúgást.

Az életben egyszer eljön az a pont, mikor fiatal felnőttként meg kell találni a szilárd talajt a gyermeketegén táncoló lábak alatt. Michel Gondry (köszönöm a *Tekerd vissza haver-t*) *Interior Design* című filmjében egy fiatal pár érkezik Tokióba, az edwoodi mélységeket megcélzó Akira az álma után, Hiroko... nos, Hiroko a barátnő. Két új pici porszem a hatalmas városban. Régi ismerősük ideiglenes főhadiszállásként funkcionáló apró lakása egyre zsúfaltabbá válik, s míg párja hasztalan próbálja eladni magát apokaliptikus mutánsfilmjével, Hiroko egyik kudarcot a másik után éli át, nem talál munkát, se lakást, s úgy egyáltalán: haszontalannak érzi magát.

Gondry passzol Caraxnak.

Godzilla alszik, Tokióban minden ren... vagy mégsem? Jobb szeme tejfehér. Ő a félelmetes... Rozsdás szakállá örülten kunkorodik. Ő a rettegett... Csak stílusosan, csupa zöldben, piszkosan, mezítláb. Ő a mindezek ellenére mégis vonzó... Csatornalény.

Leos Carax hőse, a rendező udvari színésze, Denis Lavant (*A Pont-Neuf szerelmesei, Rossz vér*) által megformált címszereplő *Merde* (francia nyelvlecke: merde = szar) leginkább egy túlméretezett, cseppet sem bizalomkeltő anti-szociális ír manóhoz hasonlít, aki időnként a csatornából kimászva Tokió lakosait terrorizálja, értsd: virágokat és pénzt eszik, elvesz ezt-azt, mondjuk egy béna mankóját, s nyalogat ide-oda, mondjuk egy lány hónalját. A csatornában kószálva, egy szép sötét, nyirkos-bűzös napon háborús szemetet talál, és ha már gránát, akkor vértől vörös esernyők az egyetlen másik oldalán.

Bong lövi a gólt.

Joon-Ho Bong nevével akkor találkoztam először, mikor egy unalmas éjszakan bamba pofával nyomogattam a TV távirányítóját, s az egyik csatornán épp egy viziszörny randalírozott egy folyóparton. Király, gondoltam, a béna szörnyfilmeken jókat lehet nevetni. *Gazdatest*, húúú, már most rettegek, de csalódnom kellett. Kellemesen! Ugyanis Bong 2006-os filmje egy intelligens, humoros, vért és drámát sem nélkülöző szörnyfilmnek bizonyult, s mint azt később egy hipermarketből beszerzett, csokik és öngyújtók közé bevágott, kupac akciós koreai film közt megbúvó, 2003-as évjáratú *A halál jele* is bizonyította számomra, nem szerencsés véletlenről volt szó.

A Shaking Tokyo egy aranyos szerelmi történet. Adott a férfi, egy hikikomori, aki 10 éve nem lépett ki lakásából, s kerül bármiféle emberi kontaktust. Igen, a hikikomorik így működnek. Apja pénzén és egy telefonnal minden szükségességet el tud érni (leginkább pizzát), a szállítók szemébe pedig semmiképp nem nézünk. Nem, nem, nem nézünk. Nem, nem... hmm, az ott egy harisnyatartó? S adott a harisnyatartó tulajdonosa, a cuki, de komor pizzafutárlány, valamint a véletlen, egy jól időzített földrengés, melynek hatására a leányzó beajul az alaposan rendben tartott egyszemélyes birodalomba. Gombnyomásra ébred a lány (Bong sem áll két lábbal a realitás talaján), s kis hősnünknek a be nem kalkulált érzelmi dózis után ki kell mozdulnia a szabadba, ha újra találkozni szeretne a szívét megdobbantó szempárral.

Mi köti össze ezt a három történetet? Tokió? Talán szerencsésebb lenne így feltenni a kérdést: ha a cím egy bizonyos helyszínre utal, amely összeköti a történeteket, mennyire érzi magát a néző Japán fővárosában? A közeg – japán nyelvű hirdetőtáblák, az utcákat megtöltő lakosok – és a cím behatárolja számunkra a helyszínt, de nem kapunk Japán jellegzetességeiből. Megbújnak a jakuzák, nem sugdolóznak vihogva rövid szoknyájukban a diáklányok, nem rajzolnak serényen mangákat, senki sem lesz öngyilkos, mert kirúgták munkahelyéről. Gondry *Interior Design* című filmjének Gabrielle Bell bande dessinée-je, *Cecil és Jordan New Yorkban* volt az alapja (a forgatókönyv társszerzője maga a művésznő).

Nem, köszönöm, nem kérek szusit, hoztam otthonról rántott békalábat. Nem Tokió szüli a történetet, de működik ott is. Igazából a világ bármelyik nagyvárosában el lehetne mesélni. Merde búbja erősen kopasz, pár hajszállal mégis hajaz Godzillára. Godzilla volt már tomboló szörny, de hős is; a tüntetők két tábora Merde halálát, illetve szabadlábra helyezését követelik, a boltok polcai hemzsegnek a csatornalény akciófiguráitól. Godzilla is kiruccant New Yorkba, a film végén a felirat Merde egyesült államokbeli kalandját vetíti előre. Adjuk hozzá aláfestő hanghatásként a godzillaszerű ordítást, s már inkább Tokióban

vagyunk. Kimászhatott volna a csatornából Pesten vagy Londonban is, s a Merde vs. Budapest máshogy alakult volna, de Bong sztorija az, ami ott működik igazán, ahol, s nehezebben, ha máshol. Mert kit is választott ő főszereplőnek? Japán egy szociális problémájának díszpéldányát. A két francia rendező filmjeihez képest a különbség itt az, hogy egy lakásában csücsülő hikikomori mondjuk New Yorkban vagy Londonban egyedi eset lenne, Tokióban nem az (oké, oké, Merde, persze, de ő mindenhol egyedi eset lenne, csak mondjuk egy alkoholgőzös dublini éjszakában kevésbé tűnne fel, másrészt meg a fővárosban boldogulni próbáló fiatal sehol sem az). S ha most szavazni kéne, hogy vajon eme földkerekségen hol fogják először robotok szállítani a pizzát, akkor? Tehát míg az egyik francia New Yorkból importált sztorit, a másik meg felcserélte Godzillát egy nem evilági izével (annyira örülök, izé, te szó, hogy vagy nekem), addig a dél-koreai Japánból indult ki, s Tokióban maradt.

Apropó, Tokió. Helyszínnek milyen? Zsúfolt. Hiroko albérletre vadászva dobozni lakásokat jár végig. Merde találmra elvetett gránátjai könnyedén teremnek halált a járókelők közt. Ironikus módon Bong filmjének túlnyomó része a lakásban játszódik, míg a helyszínt, a várost Gondry használja ki igazán. Tokióban, mégis Tokiótól elszigetelve a hikikomori saját precíz idilljébe a lüktető városi életből száműzte magát, onnan, ahová Akira és Hiroko be akarnak kerülni. A hősök harcolnak a várossal. Hiroko végül megtalálja a módját, hogyan illeszkedjen be. A hikikomori 10 évnyi elszigeteltség után rohamozza meg a várost, naná, a szerelemért bármit, s meglepve tapasztalja, hogy... de nem mondom el. Merde... neki nincs helye, se a városban, se a társadalomban. Ő kívül áll. Felbukkan, felbolygatja a várost, majd eltűnik.

Szóval, ez egy ilyen Tokió. Nem bánik kesztyűs kézzel a szereplőkkel. Meg kell hódítaniuk ezt a három, kisebb-nagyobb mértékben szurreális, szórakoztató modern mese helyszínét.

Következő számunk témája: **SHINDO KANETO 100**

Shindo Kaneto 100. születésnapja alkalmából tisztelgünk a világ egyik legizgalmasabb filmese és a különleges életmű előtt! A megjelenő tanulmányok számos egyedi megközelítést alkalmazva mutatják be a sok szempontból még ismeretlen életművet.

MEGJELENÉS: 2012 ÁPRILIS

FESTIVAL DE CANNES
OFFICIAL COMPETITION
CINEMA

UN FILM DE GASPAR NOÉ

ENTER

The

VOID

SEX